

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 380/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a ústav na výkon väzby Gucmanova 670/19, Leopoldov, zastúpeného JUDr. Mariánom Maholányim, advokátom, Račianska 72, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I (pôvodne Okresný súd Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tk 1/2015 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia po podaní dovolania sťažovateľom. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľovi priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresnému súdu bolo 26. novembra 2021 doručené dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 To 73/2018 z 11. septembra 2018, ktorým bolo zamietnutého jeho odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 Tk 1/2015 z 11. februára 2018, ktorým bol sťažovateľ, okrem iného, odsúdený na výnimočný úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 rokov a zaradený do tretej nápravno-výchovnej skupiny.

3. Sťažovateľ sa 7. novembra 2022 obrátil na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prietahy v predmetnom konaní, keďže dovolanie nebolo postúpené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie. Ten sťažovateľovi oznámil, že 16. novembra 2022

odstúpil sťažnosť zákonnému sudcovi podľa § 55 ods. 3 a 4 Trestného poriadku. O spôsobe vybavenia tejto sťažnosti nebol sťažovateľ do podania ústavnej sťažnosti vyrozumý.

4. Na tomto mieste považuje ústavný súd za potrebné vysporiadať sa s nadobudnutím účinnosti tzv. súdnej mapy v intenciách zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v platnom znení. V zmysle § 18n ods. 1 a ods. 2 písm. a) označeného zákona sa Okresný súd Bratislava I označuje ako Mestský súd Bratislava I, na ktorý prechádza výkon súdnictva v trestnoprávných veciach aj z Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III, Okresného súdu Bratislava IV a Okresného súdu Bratislava V, čím sa v posudzovanom prípade implikuje potreba úpravy označenia orgánu verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava I (ďalej len „mestský súd“).

5. Dňa 6. júla 2023 bolo ústavnému súdu doručené oznámenie predsedu mestského súdu, z ktorého vyplýva, že dovolanie sťažovateľa so spisovým materiálom bolo najvyššiemu súdu predložené 24. januára 2023. K spôsobu vybavenia sťažnosti na nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku sa predseda mestského súdu nevyjadril práve z dôvodu postúpenia spisu najvyššiemu súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta, že do podania ústavnej sťažnosti nebolo jeho dovolanie predložené najvyššiemu súdu. Okresný súd namiesto toho predmetný spis opakovane zapožičal Okresnému súdu Žilina ku konaniu vedenému pod sp. zn. 29 Tk 2/2017. Považuje za neprípustné, aby sa administratívne a faktické nedostatky na strane okresného súdu (existencia iba jediného vyhotovenia súdneho spisu) prenášali na sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu po podaní dovolania sťažovateľom.

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv

sťažovateľa. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009) a vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (I. ÚS 234/2023).

10. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, IV. ÚS 237/09, II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010, II. ÚS 445/2016, II. ÚS 751/2017, IV. ÚS 632/2018, III. ÚS 71/2018, I. ÚS 61/2020) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade mestským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva postupom všeobecného súdu, ústavnej sťažnosti nie je možné vyhovieť a ústavný súd ju spravidla odmietne pre zjavnú neopodstatnenosť už pri predbežnom prerokovaní.

11. V prejednávanej veci v čase podania ústavnej sťažnosti (8. februára 2023), ako aj v čase jej predbežného prerokovania, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu, sa konanie vo veci dovolania sťažovateľa vedie na najvyššom súde, ktorému vec bola postúpená 24. januára 2023. Z uvedeného je zrejmé, že ešte pred podaním ústavnej sťažnosti konal už v právnej veci sťažovateľa najvyšší súd a mestský súd, ktorý sťažovateľ označil ako porušovateľa jeho práv, už v tom čase nemohol ovplyvniť priebeh napadnutého konania, a preto ani porušiť namietané právo sťažovateľa. Postúpením dovolania spolu so spisovým materiálom najvyššiemu súdu už mestský súd vykonal všetky relevantné úkony smerujúce k prejednaniu veci a odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

12. Ústavný súd pripomína, že pri hodnotení toho, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ESLP posudzuje dĺžku konania ako celok bez ohľadu na jednotlivé fázy konania (pozri napr. rozsudky ESLP vo veciach Bubláková proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016). Treba však podotknúť, že ESLP vo svojom rozhodovaní koná proti Slovenskej republike ako porušovateľovi práv a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti. Ak sťažovateľom označený porušovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov za predpokladu, že sa mu vec súdom vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie (I. ÚS 234/2023, IV. ÚS 517/2021, I. ÚS 208/2023).

13. Sťažovateľ mal dostatočný časový priestor napadnúť ústavnou sťažnosťou porušenie svojho práva v čase, keď mestský súd mal dispozíciu s vecou, a nie až *ex post*, keď už dĺžku konania (vzhľadom na postúpenie spisového materiálu najvyššiemu súdu) nemohol nijako ovplyvniť. (z obsahu ústavnej sťažnosti pritom vyplýva, že bola vyhotovená 10. januára 2023). Ak účelom ústavnej sťažnosti je zjednanie nápravy smerujúcej k ukončeniu (priet'ahovej) veci v primeranej lehote, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, nemožno na výsledok nahliadať len cez prizmu primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré by nemalo byť ponímané ako

výsledok a cieľ tohto konania, ale ako dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd však pri konkrétnych okolnostiach úplne nevyklučuje aj spočítavanie dĺžky konania u rôznych porušovateľov (napr. IV. ÚS 81/2019, I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019), v tomto konkrétnom prípade však o taký prípad nejde.

14. Striktné posudzovanie toho, či v čase podania ústavnej sťažnosti mohlo trvať porušovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom konkrétneho štátneho orgánu, nie je absolútne (I. ÚS 390/2019, III. ÚS 728/2017 a I. ÚS 170/2017). Preto v osobitných prípadoch ústavný súd posúdil postup súdov viacerých inšancií, avšak išlo o prípady, keď bola sťažnosť podaná proti súdom viacerých inšancií, ktorých činnosť bola rovnako nesústreďená a neefektívna, čoho následkom bolo zjavné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v prípadoch, v ktorých bolo potrebné prihliadnuť aj na význam veci pre sťažovateľa (porov. III. ÚS 12/2023).

15. Napriek skutočnosti, že dovolanie sťažovateľa bolo mestskému súdu doručené 26. novembra 2021 a najvyššiemu súdu predložené až 24. januára 2023, čo mestskému súdu treba jednoznačne vytknúť, ústavný súd vzhľadom na už uvedenú argumentáciu ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

17. V závere ústavný súd poukazuje na to, že ak by ďalší priebeh konania signalizoval vznik ďalších prieťahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. júla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu